

Amsterdamsche Vereniging tot Bevordering van de Bijenteelt

Verenigingsperiodiek
voor tuin- en imkerleden

TNT Post
Port betaald

Bij-Zaken

Opendag 6 juni
14.00-17.00 uur

24e Jaargang No. 2

Zomer 2009

www.bijenpark.nl

Amsterdamse Vereniging tot Bevordering van de Bijenteelt (AVBB)

Voorzitter: M.J. Hoogendoorn
Penningmeester: R.R. Saal
Secretariaat: K.M. van Ankeren
Bestuur: E. Pellinkhof
O. Eerland

Redactie: Ries Hoogendoorn
Ookmeerweg 174/8
1068 AV Amsterdam
020-6103401
avbb-rieshoog@hetnet.nl

Onze Website: **www.bijenpark.nl**

Redactieleden: Eline Pellinkhof
Katinka van Ankeren

Bij-Zaken verschijnt 4 keer per jaar

Verschijningsdatums: 1/3, 1/6, 1/9, 1/12

Kopij moet uiterlijk 1 week voor verschijningsdatum bij de redactie zijn

Stichting Bijenpark Amsterdam (SBA)

Secretariaat: P.M. van der Zijden
Vrijzicht 149
1068 CJ Amsterdam

Voor de huur van een siertuin en de aan- of verkoop van huisjes kunt u zich schriftelijk wenden tot het secretariaat van de SBA.

Voor de huur van een tuin of imkertuin is het lidmaatschap van de AVBB vereist.

Bijenpark OPENDAG 6 juni 2009
Nieuwe Park van 14.00-17.00 uur
met na 17.00 uur een gezellige borrel voor
tuiniers, imkers en hun gasten.
Kom ook de foto's van de **Fotowedstrijd**
bekijken in het museum
en stem mee; welke foto is het mooist?

De nieuwe Bijenpark wenskaarten zijn er!

Vier verschillende dubbele kaarten met op elk een dier uit het Bijenpark. Gefotografeerd door André Boelee en Trudy Franc. De kaarten kosten € 1,- per stuk inclusief enveloppe en zijn o.a. te koop op de **Open dag van 6 juni.**

Houvast voor de bij

Parool mei 2009

Op bloemblaadjes zitten microscopisch kleine bultjes. Nu is eindelijk gevonden waar ze voor dienen. Niet voor kleur of temperatuurregulatie, zoals gedacht. De bultjes zorgen dat bijen meer grip hebben als ze op de bloem landen. Op een schuine of verticale bloem betekent dit het verschil tussen rustig eten of verwoed met je vleugels flapperen.

VU-Hortus is meer dan een leuk parkje.

De Hortus dreigt gesloten te worden; de Vrije Universiteit wil bouwen maar de leef- en werkomgeving worden daarvoor opgeofferd. De Hortus van de VU is een museum van planten, maar er staan ook bijen die er toe bijdragen dat het plantenassortiment zich kan uitbreiden door een goede bestuiving. Misschien zou de VU kunnen helpen de bijenziekten in kaart te brengen en zo meewerken aan de oplossing van het probleem van het uitsterven van een insectensoort die een groot aandeel heeft in ons voedselaanbod. Maar de Hortus is ook een groenstrook in een vijandige betonnen wereld die hand over hand toeneemt: daar kunnen onze kinderen leren hoe planten er uitzien. Kan dat straks alleen nog maar via computeranimaties en van plaatjes uit een boek?

Wij, de Amsterdamse Bijen Vereniging, bezoeken scholen om vanuit onze invalshoek onderwijs te geven, imkers op te leiden en kinderen te laten zien hoe insecten en planten samenleven en elkaar nodig hebben, zoals de mens de bijen nodig heeft.

Houd de hortus in stand, VU College van Bestuur, straks is er een plantje waar de medische faculteit net om zit te springen, het zou jammer zijn als dat plantje niet meer in de kas staat, maar onder beton begraven ligt.

Stuur een mooie kaart van het bijenpark of een briefje dat de Hortus moet blijven aan:

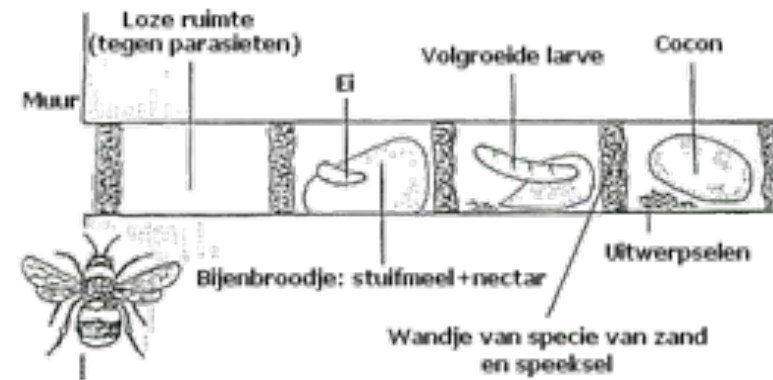
**Raad van Bestuur VU Medisch Centrum
Postbus 7057
1007 MB Amsterdam**

Solitaire bijen

Bewerking uit jaarkrant '09 van de Botanische Tuinen Utrecht
door Marian v.d. Meer tuin NP 43

In ons Bijenpark kennen we natuurlijk de honingbij maar er zijn in ons land zo'n 250 verschillende soorten bijen, waarvan alleen de honingbij in grote kolonies, of volken, leeft. De andere soorten zijn alleenlevende insecten, die hun nestjes bouwen in holle stengels, kleine holletjes in de grond of in hout. De nestgangetjes worden gevuld met pakketjes voedsel voor de jonge larven, en in elk pakketje wordt een eitje gelegd. Ze lijken veel op de honingbij, maar ze zijn kleiner en hebben vaak tot de verbeelding sprekende namen. Zo bekleedt de behangersbij haar nestholte met keurig op maat gesneden stukjes blad en sluit de rode metselbij de nestholte af met een heus metselwerkje

van klei. En wat te denken van de koekoeksbij, die stiekem probeert haar eitjes in de nestholtes van andere solitaire bijen te leggen. Haar larven eten dan het voedsel van de andere soort op en net als bij de koekoek groeit de jonge koekoeksbij op ten koste van de andere soort. Het Nieuwe Bijenpark heeft ook een behuizing voor de solitaire bijensoorten. Tegen de muur van de slingerloods vindt u een kunstwerk van hout en steen met heel veel gaatjes waar deze bijen een onderkomen kunnen vinden. De woningen die bezet zijn, zijn afgesloten met een waslaagje. Ook aan de voorkant van het museum bevindt zich een kastje waar solitaire bijen hun eieren in kunnen leggen. Dit kastje heeft aan de zijkant een deurtje dat u voorzichtig open mag maken. U kunt dan zien voor hoever de buisjes bezet zijn en wat zich in de buisjes bevindt.

Insecticide

De Europese wetgeving heeft duidelijke regels omtrent het gebruik van insecticides, maar in Nederland wordt daar de hand mee gelicht: hier worden allerlei gewasbeschermingsmiddelen toegelaten die daar niet onder vallen. Het zou verstandig zijn op dit punt met de andere landen gelijk te lopen.

Het College voor de toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) heeft de gebruiksmogelijkheden van het insecticide 'imidacloprid' tussen 2006 en 2009 gestaag verruimd. Het middel is inmiddels op grote schaal toegelaten in Nederland voor circa 20 groenten, 2 fruitsoorten en tal van siergewassen. Onlangs werd de toelating opnieuw uitgebreid ter bestrijding van de koolgalmug bij de teelt van broccoli en bloemkool. Het insecticide imidacloprid behoort tot de neonicotinoiden, die wereldwijd sterk ter discussie staat vanwege de aangetoonde schadelijkheid voor bijen, aldus Van der Sluijs en

Tennekens. Het Franse Comité Scientifique et Technique dat wetenschappelijk adviseert over de toelating van de wasbeschermingsmiddelen, stelde al in 2003 vast dat imidacloprid mede verantwoordelijk is voor de massale bijensterfte in Frankrijk. Het middel werd verboden. Duitsland, Italië en Slovenië kwamen na massale bijensterfte incidenten door het middel ook met een verbod. In Groot Brittannië deed eerder dit jaar supermarktketen en landbouwbedrijf Coop alle neonicotinoiden uit voorzorg in de ban.

Trouw woensdag 28 januari 2009

Tuiniers hebben er baat bij om de honingbij te hulp te schieten

Bijen leveren de tuinbouw jaarlijks meer dan een miljard euro op. Nu het slecht gaat met de bij, moeten de tuinders over de brug komen.

Al jaren duiken er berichten op in de media over massaal sterven van bijenvolken en zelfs over het uitsterven van de honingbij. Maar daarvan is geen sprake, schrijven onderzoekers van de Wageningse universiteit in een rapport dat ze vanochtend aanbieden aan minister Verburg van landbouw. Eigenlijk is het van alle tijden dat bijenvolken soms 'opeens' vrijwel leeg zijn; de beruchte verdwijnsiekte. Terwijl in de Verenigde Staten de verliezen dramatisch zijn - soms 30 procent per jaar - is de situatie in Nederland niet duidelijk. De sterfte neemt de laatste jaren wel toe, maar de onderzoekers weten niet of dit toeval is, dan wel het topje van de ijsberg. Maar op grond van de schaarse gegevens is er wel reden tot ongerustheid. Het licht staat op oranje, schrijven ze. Daarnaast sterft de imker uit. Het is een sterk vergrijzende sector van hobbyisten geworden, aldus het rapport. De kennis verdwijnt, en de imker van nu weet vaak niet meer wat kan en moet. In tussen zou het verdwijnen van bestuivende insecten, en dan vooral van de honingbij, grote gevolgen hebben voor land en tuinbouw en voor de natuur. Tien procent van de voedsel productie gaat verloren als alle bijen en hommels zouden uitsterven. In de natuur wordt tachtig procent van de planten door insecten bestoven. Hoewel elke plant ook door andere insecten wordt bestoven, zou het verdwijnen van de honingbij een enorme verschraling betekend. Die natuurlijke waarde is nauwelijks in geld uit te drukken, maar de economische waarde voor de land en tuinbouw wel: ruim één miljard euro per jaar. De tuinbouw moet zijn verantwoordelijkheid nemen, concluderen de onderzoekers. Ofwel: er moet meer onderzoek komen, de imkerij moet worden geprofessionaliseerd, de honingbij beschermd en dat moeten met name de tuinders betalen.

'Bijensterfte door nieuw toegelaten insecticiden'

De sterk toegenomen bijensterfte in Nederland is mede een gevolg van het ongebreidelde toelatingsbeleid van een nieuwe generatie insecticiden, die het navigatievermogen van bijen aantast. Dat stellen de Utrechtse hoogleraar Jeroen van der Sluijs en toxicoloog Henk Tennekes. De wetenschappers vinden het Nederlandse toelatingsbeleid van 'neonicotinoïde' insecticiden onverantwoord. Het beleid kan leiden tot verdere ineenstorting van de bijenstand, wat grote gevolgen kan hebben voor de Nederlandse land- en tuinbouw. Van der Sluijs verwijst naar onderzoek van de Universiteit van Versailles naar de oorzaken van bijensterfte dat hij als gasthoogleraar begeleidde. Daarin is de schadelijkheid voor bijen van de nieuwe generatie insecticiden aangetoond. In Nederland is de sterfte van hele bijenvolken in zes jaar verdubbeld. In Zuid China is de bijenstand zover ingestort dat fruittelers noodgedwongen met de hand moeten bestuiven, aldus Tennekes. Een groot aantal toelatingsbesluiten moet volgens hem direct worden teruggedraaid.'

Volkskrant Gaspar Jassen

Nog even, en er is geen bij meer over.

Onderzoek zou verband aantonen tussen gebruik insecticide en gevoeligheid bijen voor parasieten

Bijensterfte wordt wereldwijd gezien als een groot probleem. Wetenschappers pleiten voor een verbod op een insecticide. Niet iedereen is overtuigd.

Bijensterfte winter 2007/2008

AMSTERDAM 'Hoe het komt? Dat zou ik graag willen weten.' Jan Dommerholt, voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Bijenhouders, is niet de enige die zich het hoofd breekt over de oorzaak van de toenemende bijensterfte. Ook wetenschappers, milieubeschermers, boeren en wetgevers houden zich er nadrukkelijk mee bezig. En zijn nadrukkelijk verdeeld. Vorige week pleitten twee Utrechtse wetenschappers, Jeroen van der Sluijs en Henk Tennekes, in navolging van Duitsland, Frankrijk en andere landen voor een verbod op het gebruik van het insecticide Gaucho (met de werkzame stof Imidacloprid, een neonicotinoïde). Volgens Van der Sluijs en Tennekes blijkt uit meerdere onderzoeken een verband tussen het gebruik van het insecticide en de gevoeligheid van

bijen voor de varroamijt en andere parasieten. Bijensterfte wordt wereldwijd gezien als een groot probleem. Er wordt al gesproken van een 'bestuivingcrisis', die catastrofale gevolgen kan hebben voor de landbouw en de biodiversiteit. Volgens Tennekes (toxicoloog) en Van der Sluijs (universitair docent nieuwe risico's aan de Universiteit Utrecht) moeten genoemde insecticiden uit voorzorg verboden worden. Van der Sluijs: 'Maar het college dat hier in Nederland gaat over de toelating van bestrijdingsmiddelen, is behoudend van aard.' Neonicotinoïden worden in Nederland onder meer gebruikt voor 'zaadbehandeling' in de land- en tuinbouw. In Duitsland trok de regering de toepassing van vergelijkbare insecticiden vorig jaar in, van wegen het aangetoonde verband met het verlies van 11.500 bijenvolken in het Rijndal. Producent Bayer, die zich stevig verzet tegen een Europees verbod op het middel, betaalde de imkers schadevergoeding, maar bekende geen schuld. Het Franse Comité Scientifique et Technique, dat in Frankrijk adviseert over toelating van gewasbeschermingsmiddelen, stelde al in 2003 vast dat Imidacloprid medeverantwoordelijk was voor de massale bijensterfte in Frankrijk. Milieuorganisaties en wetenschappers proberen het in Europa verboden te krijgen. Maar niet alle deskundigen zijn overtuigd. De Wageningse bijenonderzoekers Tjeerd Blacquière en Sjef van der Steen houden vast aan de varroamijt als hoofdoorzaak van de bijensterfte. Neonicotinoïden zijn weliswaar giftig, maar in de toepassing wordt daar rekening mee gehouden, aldus Van der Steen, vorige week. Volgens Van der Sluijs en Tennekes blijft de stof twee jaar actief, waardoor bijen toch worden blootgesteld. Het gevaar zit juist in de stapelende effecten, zeggen ze. Romée van der Zee van het Nederlands Centrum voor Bijenonderzoek zegt: 'De bijen verzwakken omdat ze veel energie verbruiken om de parasieten in hun lichaam te bestrijden.' Het dispuut over de bijensterfte gaat volgens Van der Zee over de erkenning of er meerdere oorzaken zijn. 'Het is niet alleen de varroamijt, dat kun je niet meer volhouden.' Van der Zee is voorstander van 'een moratorium', een tijdelijk staken van het gebruik van neonicotinoïden. 'In ieder geval moet je gaan monitoren hoe het bijvoorbeeld kan dat de wintersterfte onder bijenvolken in de Randstad afgelopen jaar 43 procent was, en in het oosten maar 20 procent.' Ook de Stichting Natuur & Milieu, die onlangs een bijencampagne begon, keert zich tegen het gebruik van genoemde stoffen. Het College voor de Toelating van Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (CTGB) laat weten te onderzoeken of er nieuwe informatie is om het gebruik van Imidacloprid ter discussie te stellen.

Vliesvleugelen en Halters

Rob Saal

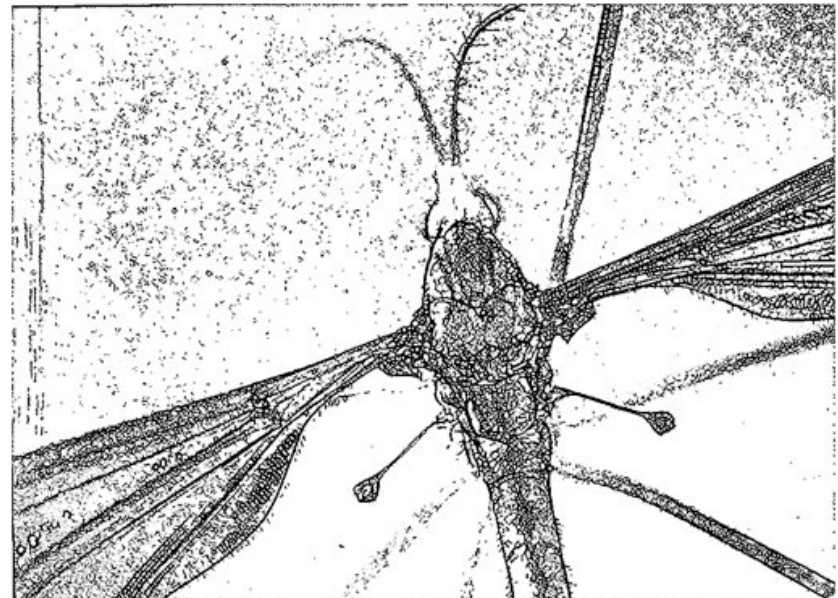
In aanleg hebben alle vliesvleugelen een linkerpaar en een rechterpaar van elk twee vleugels. Bij bijvoorbeeld bijen, hommels en wespen is dit duidelijk te zien. Tijdens het vliegen worden de paren met haakjes aan elkaar gekoppeld zodat het één geheel vormt.

Vele andere vliesvleugelen zoals vliegen en muggen hebben slechts twee vleugels, de andere twee zijn slechts rudimentair aanwezig in de vorm van halters. Deze halters zijn zeer essentieel. Zij zijn de gyroscop van het insect, het zijn de zintuigen waarmee het insect zijn vlucht stabiel kan houden. Als de positie van het insect verandert, signaleert de halter dit en geeft de informatie door aan de vleugels en het lichaam.

Op bijgaande foto van een reuzenlangpootmug (*Tipula maxima*) is de halter goed te zien.

Wist U trouwens dat langpootmuggen niet kunnen steken? Als emelt (larf) eten ze zich volvet aan plantenwortels. Daarna in hun volgroeide stadium hoeven ze niet meer te eten. Tijdens hun larfstadium zijn ze solitair, als volgroeide mug zoeken ze elkaar op om de kans op voortplanting te vergroten.

Bron: Sander Voormolen, NRC maandblad M, februari 2008.

Vereniging van
hoveniers en
groenvoorzieningen

©MJH

Hoveniersbedrijf **TUINDORP bv.**

Nieuwemeerdijk 13

1171NA Badhoevedorp

Website: www.hoveniersbedrijftuindorp.nl

E-mail: info@hoveniersbedrijftuindorp.nl

Tel: 020-6192484 / Fax 020-6192012

AL MEER DAN 35 JAAR ERVARING IN AANLEG, ONDERHOUD EN RENOVATIE

Speciaal voor de bijenparken levering van grond, compost, zand e.d. zonder bezorgkosten. Wilt u ook profiteren van onze vakkennis & vakmanschap maak dan een vrijblijvende afspraak.

Propolis

Gebruik Propolis door Bijen

Propolis is de harsachtige kitstof, ook wel bijenkorf cement genoemd, die het bijenvolk of de bijenstaat beschermt tegen infecties. Infecties hebben een vernietigende uitwerking op een bijenvolk. Propolis voorkomt het binnendringen van ziekten in de bijenkast. Propolis wordt door de bijen zelf voor verschillende doeleinden gebruikt, o.a. om:

- voor een klein deel in de wasraten te verwerken
- het gehele bijennest mee te omhullen, naden te dicht en om er vreemde voorwerpen, die kunnen bederven (bijvoorbeeld dood ongedierte) mee te omhullen
- de cellen waar de eitjes in gelegd zullen worden grondig op te poetsen, waardoor de larven tegen ziektes beschermd worden zodra ze uitkomen.

Klachten Aandoeningen Ziektes

Propolis is te beschouwen als een plantaardig antibioticum en heeft als voordeel dat het niet schadelijk is, geen bijverschijnselen geeft en de darmflora -de gunstige darmbacteriën- niet aantast (i.t.t. reguliere antibiotica). Propolis heeft echter niet de kracht van de reguliere antibiotica, zodat bij ernstige problemen toch de reguliere vorm gebruikt dient te worden. Propolis heeft dankzij de ontelbare

(vluchtige) bestanddelen een zeer eigen balsemende geur en bevat talrijke vitamines (A, B, C, E) en sporenelementen.

Propolis Eigenschappen

- activering van het afweersysteem
- stimuleert het immuunsysteem
- remt bacterie groei
- is schimmelwerend
- is ontstekingsremmend
- heeft een anti virale werking
- bevordert weefsel- en celgroei
- verstevigt de bloedvaten
- bevordert de opslag van glycosiden (energierijke stoffen in de spieren, vooral de hartspier)
- verbetert de werking van de klieren, waaronder de alvleesklier (productie van insuline)
- ziekteverwekkers worden niet resistent voor Propolis (is bij reguliere antibiotica wel het geval)
- versterkt de werking van bv. Penicilline en kan naast alle reguliere medicijnen worden gebruikt

Propolis Toepassingen:

Aften
Astma
Darmklachten
Galblaasaandoeningen en galstenen
Gewrichtsproblemen
Gordelroos
Huid, versterking huidfuncties
Herpes
Kaakontsteking
Keelproblemen
Luchtwegen
Ontstekingen in het algemeen
Oorinfecties
Pollenallergie
Prostaatklachten
Psoriasis
Voorhoofdholte-ontsteking
Ziekte van Parkinson

Propolis verhoogt de natuurlijke weerstand van het lichaam, is antioxidant en immunostimulerend. Propolis wordt ook gebruikt om besmetting van typische winterkwaaltjes te voorkomen. Preventief is een kuur van 1 week per wintermaand voldoende om de hele winter klachtenvrij te blijven.

Bijenmarkt Leiden

13 juni van 10.00 tot 16.30 uur

Zoeterwoudesingel Leiden

www.deleidsebijenmarkt.nl

Agenda

Tuinzondagen	Imkersoos
Meestal elke <u>laatste</u> zondag van de maand om 16.00 uur. Plaats: Museum NP	Elke 1^e zondag van de maand om <u>10.30 uur inloop met koffie</u>. Aanvang: 11.00 uur. Plaats: Museum NP
<u>Tuinzondagen:</u> <u>6 juni OPENDAG</u> 30 augustus bomen op het park 27 september boerenerven en boerentuinen <u>Table d'hôte:</u> zaterdag 20 juni zaterdag 18 juli vrijdag 7 augustus	Soos juni 7 zomerstop Soos september 6 Soos oktober 4 Soos november 1 Soos december 6